

Ser mailet konstigt ut? [Klicka här](#)

Nyhetsbrev från Smittskydd och vårdhygien
Misluren nr 1, mars 2024

Misluren är ett nyhetsbrev från enheten för Smittskydd och Vårdhygien till medarbetare och samarbetspartners i Region Västmanland och länets kommuner samt övriga intresserade. Det ges ut en gång per kvartal via [prenumeration](#) och innehåller ett axplock av det som hänt och det som är på gång. Synpunkter och önskemål om innehåll tas tacksamt emot, mejla smittskydd@regionvastmanland.se. Aktuella nyheter och relevanta dokument, riktlinjer och länkar hittar du på enhetens hemsida - [Smittskydd](#) och [Vårdhygien](#).

Anmälningar till Smittskyddsläkaren i Västmanland 2023

Detta nummer av Mistluren fokuserar i huvudsak på årsstatistiken för smittsamma sjukdomar under 2023. De siffror som presenteras utgörs av nyupptäckta fall av anmälningspliktig sjukdom som rapporterats enligt smittskyddslagen i SmiNet under 2023. Specifika sjukdomar kommenteras under respektive sjukdomsgrupp. Vad gäller covid-19 och influensa diskuteras såväl föregående som innevarande säsong. I detta nummer finns också information om:

- Invasiva grupp A-streptokocker
- Antibiotikasmart förskola
- Mässling
- Basala hygienrutiner och klädregler på lätt svenska
- Punktprevalensmätning av basala hygienrutiner och klädregler veckorna 11 och 12
- Vägledning för vårdhygieniskt arbete

Invasiva infektioner	2019	2020	2021	2022	2023
<u>GAS, betahemolyserande grupp-A-streptokocker, invasiv infektion</u>	18	9	4	12	36
<u>Haemophilus influenzae, invasiv infektion</u>	4	3	1	6	4
<u>Meningokockinfektion, invasiv infektion</u>	4	3	0	0	0
<u>Pneumokockinfektion, invasiv infektion</u>	45	16	16	27	42

Grupp-A-streptokocker

Infektioner med grupp A-streptokocker (GAS) är vanligt förekommande. De allra flesta som drabbas insjuknar med feber, halsont/halsfluss eller ytliga hudinfektioner. Framförallt äldre barn och ungdomar kan vara symtomfria bärare av bakterien i halsen.

I allvarliga fall kan grupp A-streptokocker orsaka invasiva infektioner som sepsis och djupa mjukdelsinfektioner. Invasiv GAS kan drabba alla åldersgrupper och för övrigt friska personer, och sjukdomsförloppet kan vara mycket snabbt.

Antal invasiva fall med GAS varierar över tid. Under pandemin var antalet fall lägre. År 2023 har en ökad förekomst av antalet fall med invasiv GAS setts på flera håll i Europa. I Sverige rapporterades totalt 1 327 fall in under 2023, och är det högsta antalet sedan sjukdomen blev anmälningspliktig 2004. Ökningen ses i alla Sveriges regioner. Sannolikt beror den ökade förekomsten av fall under 2023 på en lägre immunitet bland befolkningen och ökade kontakter efter restriktionerna under pandemin. Spridning av andra luftvägsinfektioner kan också bidragit till ökningen eftersom samtidig infektion av virus och grupp A-streptokocker kan öka risken för invasiv sjukdom.

Det finns en risk att antalet fall kommer att fortsätta öka under första delen av 2024. Det är viktigt att hälso- och sjukvården är observanta på dessa fall för att kunna ge ett snabbt och korrekt omhändertagande.

Information om fallen i Västmanland 2023

Antal barn 0 – 9 år; 5

Antal personer under 65 år; 17

Antal personer över 65 år; 19

Avlidna; ungefär 10 % med invasiv GAS har avlidit. Samtliga avlidna är över 65 år.

[Granskning av fall med invasiv grupp A-streptokockinfektion i Västmanland 2023](#)
[Handläggning faryngotonsillit med anledning av iGAS](#)

Blodsmittor	2019	2020	2021	2022	2023
Hepatit B	20	16	11	21	9
Hepatit C	31	25	32	30	35
Hepatit D	0	1	0	0	0

Infektion inom barnvaccinationsprogrammet	2019	2020	2021	2022	2023
Kikhosta	9	0	0	0	0
Mässling	1	0	0	0	0
Påssiuka	0	1	0	0	0
Rotavirus	0	0	0	8	24

Luftvägsinfektioner	2019	2020	2021	2022	2023
Covid-19	0	14224	23899	42839	2104
Influensa A	287	146	543	433	692
Influensa B	4	76	5	29	171
Latent tuberkulös infektion	1	0	0	0	0
Legionellainfektion	3	1	2	2	5
Papegojsjuka	1	0	0	0	0
Tuberkulos	22	16	13	7	11

Influensa

Influensasäsongen med rapportering av antalet fall pågår under perioden vecka 40 till vecka 20. Region Västmanland har till och med 29 februari 484 fall av influensa A och 2 fall av influensa B. De flesta influensafallen finns i åldersgruppen 75 – 84 år.

Tuberkulos

Antalet tuberkulosfall har minskat sedan toppåret 2015. De flesta som insjuknar i Sverige är födda i något annat land och ofta har de blivit smittade innan de kom hit. Främst drabbas yngre vuxna, män i åldersgruppen 15 - 44 år samt kvinnor i åldersgruppen 25 – 29 år.

Mag- och tarminfektioner

	2019	2020	2021	2022	2023
Brucellos	0	1	1	3	0
Campylobacterinfektion	140	76	97	129	128
Cryptosporidiuminfektion	13	8	5	6	5
Echinokockinfektion	0	1	2	1	0
EHEC, enterohemorragisk E.coli	5	1	2	3	1
Entamoeba histolytica	0	0	0	0	0
Giardiasinfektion	9	13	7	6	8
Hepatit A	3	0	1	2	2
Listeriainfektion	4	0	6	5	4
Salmonellainfektion	60	14	23	38	36
Shigellainfektion	4	0	0	6	4
Tyfoidfieber	0	0	1	1	0
Vibrioinfektion exkl. kolera	3	0	1	0	1
Yersiniainfektion	6	8	11	7	6

Listeria

Ett nationellt listerautbrott pågick från augusti 2022 till augusti 2023 med totalt 19 fall i åldrarna 63–93 år från 10 olika regioner. Flera av fallen hade ätit någon typ av vakuumpackad lax (gravad/kallrökt/varmrökt lax) av två olika varumärken från samma företag där listeria påvisades i båda produkterna. Region Västmanland hade två fall 2022 kopplat till utbrottet. De flesta som insjuknar i listeria är äldre sköra personer med nedsatt immunförsvar och gravida. Livsmedelsverket har en broschyr om [Nationella riktlinjer för måltider i äldreomsorgen \(livsmedelsverket.se\)](https://www.livsmedelsverket.se/meddelanden/nationella-riktlinjer-for-maltider-i-aldreomsorgen). Information om listeria finns på sidan 46–47.

Salmonella

Ett nationellt salmonellautbrott med totalt 82 bekräftade fall från 17 olika regioner kopplat till svenska ägg pågick från december 2022 till februari 2023. Västmanland hade 2 fall kopplade till utbrottet. Salmonella påträffades i produktionsmiljön hos en äggproducent.

Multiresistenta bakterier

	2019	2020	2021	2022	2023
ESBLcarba-producerande Enterobacteriaceae	2	6	2	5	3
ESBL-producerande Enterobacteriaceae	260	189	194	266	255
MRSA, meticillinresistenta gula stafylokocker	168	119	91	90	122
PNSP, pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin G	1	1	2	2	3
VRE, vancomycinresistenta enterokocker	1	1	1	3	0

Sexuellt överförda infektioner	2019	2020	2021	2022	2023
<u>Gonorré</u>	34	33	30	24	40
<u>Hivinfektion</u>	7	8	5	7	13
<u>Klamydiainfektion</u>	993	979	779	842	761
<u>Syfilis</u>	1	7	7	4	7

Gonorré

Efter en trend av minskade fall av gonorré sedan 2019 ses ett trendbrott med ökat antal fall i Västmanland under 2023. Bland kvinnor ses fallen i gruppen yngre vuxna.

Övriga infektioner	2019	2020	2021	2022	2023
<u>Atypiska mykobakterier</u>	8	11	6	9	5
<u>Denguefeber</u>	7	1	1	2	2
<u>Harpest</u>	9	2	13	4	12
<u>Malaria</u>	1	2	1	4	3
<u>Mpox</u>	0	0	0	1	0
<u>Sorkfeber</u>	0	0	2	0	0
<u>TBE-infektion</u>	24	20	28	28	33
<u>Viral meningoencefalit (exkl. TBE)</u>	21	10	16	10	20
<u>Övrig sjukdom</u>	0	0	1	0	0

TBE -Tick Borne Encephalitis

Sedan cirka 15 år ses en kontinuerlig ökning av TBE-fallen. Förra året var det 33 stycken. Hela länet ses som riskområde och det är bra att vaccinera sig om man är ute i grönområden, skog och mark.

Antibiotikasmart förskola

Som en del i [Antibiotikasmart Sverige](#) kommer smittskyddsenheten i Västmanland tillsammans med 7 förskolor i Sala kommun under 2024 ingå i ett pilotprojekt för en antibiotikasmart förskola.

Genom att förskolorna jobbar systematiskt med hygien, smitta och infektioner på förskolan är det möjligt att minska risken för smitt-spridning. En minskad smittspridning bidrar till att personal, barn och anhöriga kan slippa infektioner och onödiga antibiotikabehandlingar.

Förskolor i flera län ingår i piloten där Folkhälsomyndigheten och smittskyddsenheterna i respektive län arbetar tillsammans med förskolorna.

Utifrån pilotprojektet kommer smittskyddsenheten i Västmanland successivt att utöka arbetet mot förskolorna i länet.

Mässling

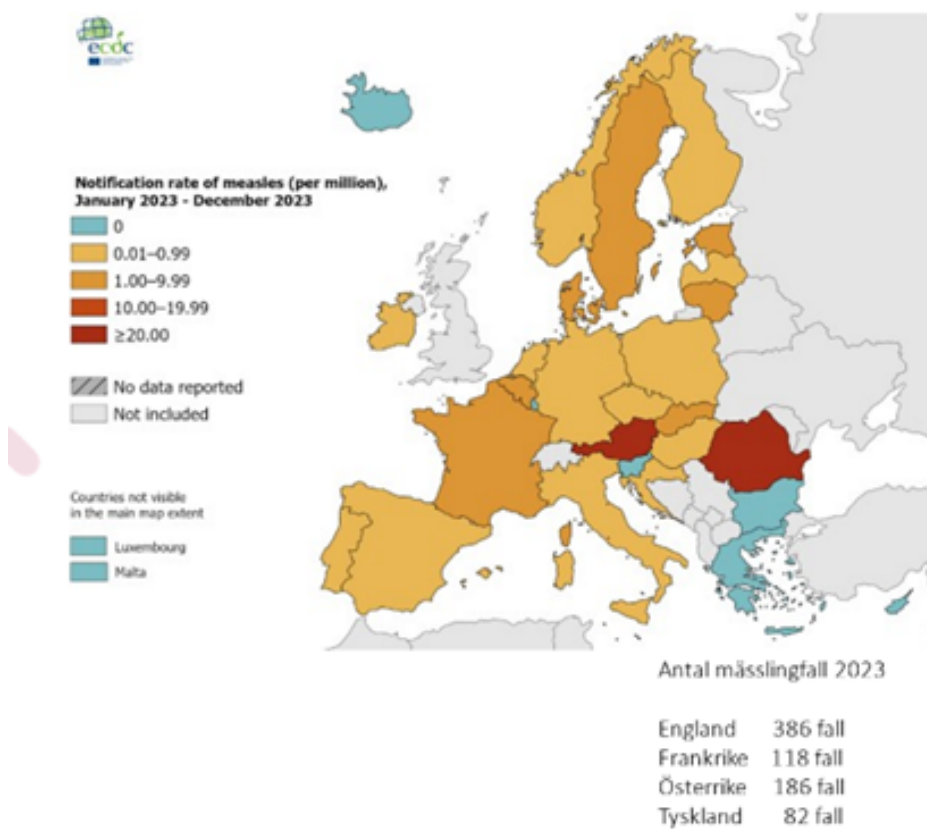
Mässling är en av världens mest smittsamma sjukdomar, och ett ökat antal fall kan nu ses i flertalet länder i Europa.

Säkerställ att ordinarie personal liksom vikarier har ett grundskydd mot mässling, se [Vägledning för vaccination av personal inom vård och omsorg — Folkhälsomyndigheten](#)

Sprid budskapet till patienter om vikten av att se över sitt mässlingskydd samt vid behov vaccinera sig.

[Vaccination mot mässling särskilt viktigt vid utlandsresor - Folkhälsomyndigheten](#)
[Rekommendationer för vaccination mot mässling, påssjuka och röda hund \(MPR\) - Folkhälsomyndigheten](#)

För mer information om mässling, se [Sjukdomsinformation om mässling — Folkhälsomyndigheten](#)

Basala hygienrutiner och klädregler på lätt svenska

Smittskydd och vårdhygien har utarbetat en online-utbildning som på ett pedagogiskt vis förklarar basala hygienrutiner och klädregler.

Utbildningen består av korta videor med ett enkelt språk och riktar sig till personer med behov av information på lätt svenska. Utbildningen är öppen för alla och finns här:

[Vårdhygien - Basala hygienrutiner och klädregler - Bildbaserad utbildning på lätt svenska](#)

Punktprevalensmätning basala hygienrutiner och klädregler

Följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler är viktigt i ett förebyggande arbete mot vårdrelaterade infektioner.

Punktprevalensmätning sker två gånger årligen och nästa tillfälle är vecka 11-12 (11-24 mars). Nytt för i år är att registreringen av data sker regionalt, i ett digitalt formulär, och att resultatet återkopplas interaktivt. Du hittar mer information om mätningen i dokumentet

[Punktprevalensmätning: Basala hygienrutiner och klädregler](#)

Vägledning för vårdhygieniskt arbete

Nationell arbetsgrupp för vårdhygien (NAG vårdhygien) har utarbetat en vägledning för vårdhygien. Vägledningen visar hur svensk vård och omsorg kan uppfylla de krav som berör det vårdhygieniska området i de befintliga författningar som rör hälso- och sjukvården och delar av omsorgen.

Ett seminarium om vägledningen hölls 16 oktober 2023. För er som inte hade möjlighet att delta finns ett framtaget bildspel samt det inspelade seminariet publicerat på Kunskapsstyrningens hemsida

[Kunskapsstyrning hälso- och sjukvård](#)

Sjukdomar A-Ö

Information om smittsamma sjukdomar, hur du anmäler och smittspårar finner du under respektive diagnos på

[Sjukdomar A-Ö - Region Västmanland](#)

Årshjulet för systematiskt vårdhygienarbete

Årshjulet passar kommunal, privat och regiondriven vård och omsorg.

[Årshjul för systematiskt vårdhygienarbete - Region Västmanland](#)

Smittskydd och Vårdhygien Region Västmanland

Smittskyddsläkare

Daniel Heimer

021-17 56 18

Biträdande smittskyddsläkare/hygienläkare

Elisabeth Freyhult

021-481 87 74

Enhetschef

Isabel Sadzák

021-17 44 72

Hygiensjuksköterska Primärvård, Kommunal vård och omsorg

Anna Arnell Chadda

021-17 44 49

Hygiensjuksköterska Primärvård, Kommunal vård och omsorg

Lena Sars

021-17 45 32

Hygiensjuksköterska Slutenvård

Lina Olsson

021-17 30 24

Hygiensjuksköterska Slutenvård

Martina Ågren

021-17 41 98

Smittskyddssjuksköterska

Jenny Edelborg

021-17 51 24

Smittskyddssjuksköterska

Maria Kling Kullback

021-17 37 33

Smittskyddssjuksköterska

Marion Mars Åhgren

021-17 31 49

Administratör

Ulrika Toresson Silfvernagel

021-17 51 20

